
De shortlist van kandidaten voor de Meester Kackadoris- prijs 2010

Uit een niet zo groot aantal aanmeldingen heeft de jury van de Meester Kackadorisprijs 2010 de volgende shortlist van acht kandidaten vastgesteld, die in alfabetische volgorde hieronder kort worden geïntroduceerd.

Zoals bekend is de prijs bestemd voor 'instellingen, personen of ondernemingen die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan de verspreiding in daad, woord of geschrift van de kwakzalverij in Nederland' (voor het complete reglement zie *NTtdK*, juni 2003, pag 1-2). Alle genomineerden zijn inmiddels per brief op de hoogte gesteld van hun kandidatuur. De winnaar zal op zaterdag 2 oktober voorafgaand aan het middagsymposium worden bekend gemaakt, waarna deze – mits aanwezig – in de gelegenheid zal worden gesteld een korte apologie uit te spreken. De jury en het bestuur danken de leden die kandidaten voor de Meester Kackadorisprijs 2010 hebben voorgedragen.

- 2003 *Zilveren Kruis Achmea*
- 2004 *Paul van Dijk, huisarts te Zaltbommel*
- 2005 *René Steenhorst, Telegraafjournalist*
- 2006 *Henk Smid, directeur ZonMW*
- 2007 *GroenLinks*
- 2008 *NCRV*
- 2009 *Nederlandse Vereniging Kritisch prikken*

Eerdere winnaars sinds de instelling van de prijs

EPN, UITGEVER

EPN, uitgever van VWO-leerboek *Chemie Overal*. Een belangrijk deel van het docentencorps van het VWO heeft geen academische opleiding gevolgd. Dit kan vooral voor disciplines waarin experimentele aspecten een belangrijke rol spelen, ernstige consequenties hebben.

epn

Het is daarom buitengewoon belangrijk dat de leraren in kwestie gebruik maken van objectief lesmateriaal, dat is gemaakt door of in samenwerking met ter zake kundige wetenschappers. Er zijn in ons land veel goede leerboeken voor VWO-ers. Het lijkt erop dat bij de vele aanpassingen van onderwijsprogramma's en de toegenomen aandacht voor interdisciplinaire gebieden het niveau van de leerboeken is gezakt. Meer dan tien jaar geleden schreef Piet Borst in één van zijn columns in *NRC Handelsblad* ('Tiernermisleiding') over het bedenkelijke niveau van boeken op medisch terrein: wel aandacht voor Moerman, voor 'aurologie, Pauling en zijn vitamine C-onzin, maar niet voor (toen) actuele en serieuze onderwerpen met betrekking tot ziekte en gezondheid. Anders dan bijvoorbeeld in de Verenigde Staten lijkt het erop

dat in ons land geen enkele instantie – ook de inspectie niet – toeziet op de inhoud en het niveau van leerboeken noch bevoegd is maatregelen te nemen bij duidelijke misstanden.

Een boek over de context van de scheikunde schrijven is geen triviale bezigheid. In de reeks *Chemie overal* voor het VWO van de uitgeverij Educatieve Partners Nederland (EPN), te Houten is een poging gewaagd. Het boek *Chemie overal SK 3 VWO* ziet er buitengewoon aantrekkelijk uit, met veel illustraties in kleur. Er wordt een zestal ‘contexten’ behandeld, waaronder ‘Voeding’ en ‘Geneesmiddelen en vergiften’.

De inhoud van het hoofdstuk ‘Geneesmiddelen en vergiften’ schiet als leerstof voor leerlingen van een school voor ‘voorbereidend wetenschappelijk onderwijs’ in ernstige mate tekort. Het is onbegrijpelijk dat de auteurs wel relatief uitgebreid over de ongunstige effecten van geneesmiddelen schrijven, maar vrijwel niets over de therapeutische effecten. Definities worden slordig – zelfs onjuist – gepresenteerd. Een hele pagina is gewijd aan Paracelsus, maar geen woord over de relatieve veiligheid van moderne geneesmiddelen.

Ronduit treurig wordt het in de paragraaf ‘Werking en Bijwerking van geneesmiddelen’. Ook hier weer slordige definities. De wetenschap is helemaal uit het zicht verdwenen waar de auteurs het hebben over ‘Allopathie en homeopathie’. Ze zeggen onder meer dat behandelingen met gangbare middelen mede zijn gebaseerd op de inzichten uit de natuur- en de scheikunde. Dat klopt natuurlijk. De homeopathie echter is, volgens de auteurs, ‘een zeer oude geneeswijze, gebaseerd op een uitgebreide theorie over het menselijk lichaam’. Hier is Piet Borsts *tienermisleiding* een te milde karakterisering, het is pure bedriegerij en miselijk makende onzin. Bovendien wordt alles met veel aplomb gebracht, compleet met foto van Hahnemann. Voor klassieke homeopathie is volgens de auteurs *grote deskundigheid* vereist. Het is komisch dat zij enerzijds opmerkten dat ‘vreemd genoeg een placebo soms nog werkt ook’ en anderzijds dat ‘naarmate de oertinctuur meer verdund en geschud is’ de werking sterker lijkt te zijn. Het wordt nog gekker als je beseft dat in deze context de VWO-ers helemaal niets wordt meegedeeld over het getal van Avogadro. Wel een portret van Hahnemann en niet

van Avogadro en dat bij het VWO? Hier faalt het toezicht.

Er wordt ook nog de loftrumpet over de kruiden gestoken. Het is te betreuren, zo zeggen de auteurs, dat er maar weinig plantenmateriaal is onderzocht op geneeskrachtige werking. Om een andere reden dan zij op het oog hebben is dit een ware uitspraak.

Na al deze alternatieve onzin volgen er paragrafen over de farmaceutische industrie, aspirine (met veel aandacht voor geromantiseerde achtergrondinformatie en vrijwel niets over ‘wetenschap’) en antibiotica. Deze drie paragrafen zijn erg oppervlakkig; scheikunde is nauwelijks aanwezig, de enige structuurformule die getoond wordt is die van het actieve bestanddeel van Viagra, zonder dat er in tekst iets over wordt gezegd. Er is bovendien veel meer aandacht voor bijwerkingen dan voor genezende activiteiten.

Het boek misleidt de leerlingen in ernstige mate door de overmatige aandacht voor alternatieve middelen en een ondermaatse aandacht voor de successen van moderne therapeutica. Het faalt in het aanleren van objectiviteit bij leerlingen van het VWO, jonge mensen die zich voorbereiden op een universitaire opleiding. Tenslotte bevordert het boek op een geheel eigen wijze de kwakzalverij door jonge mensen wijs te maken dat er bij homeopathie sprake zou zijn van een tak van (medische) wetenschap.

MENZIS VERZEKERINGEN

‘Menzis maakt therapeutische zorg voor meer mensen toegankelijk. Tegelijk worden de administratieve lasten voor zowel therapeut als voor Menzis verlaagd. Op dit moment kunnen Menzis-klanten al terecht bij eerstelijnscentra op antroposofische basis (therapeutica) in Groningen, Doetinchem en Zutphen. Dit aantal wordt de komende tijd verder uitgebreid. Bas Leerink, lid van de Raad van Bestuur van Menzis, maakte dit bekend tijdens het symposium Lectoraat Antroposofische Gezondheidszorg aan de Hogeschool Leiden op 18 december 2009. (...) Therapievormen die de therapeutica aanbieden zijn bijvoorbeeld euritmitherapie, kunstzinnige therapie en psychosociale hulp. Menzis heeft afspraken gemaakt met verschillende therapeutica. De centra ontvangen per ingeschreven Menzis-verzekerde een op maat gesneden

en vast bedrag. De aanvullende verzekering van Menzis vergoedt alle therapeutische zorg van deze zorgverleners'. Aldus een persbericht van een der grootste ziektekostenverzekeraars van ons land.

**Hoofdkantoor
Menzis, royale
behuizing**

De antroposofen worden nu even extra verwend. Erg verrassend is dat misschien niet, want Menzis vergoedde in zijn aanvullingsfondsen al geruime tijd een groot scala aan kwakzalverij, oplopend tot € 1000,- per jaar voor zorg en eenzelfde bedrag voor alternatieve middelen. Natuurlijk moet de hulp worden geboden door 'beroepsverenigingen' die door Menzis zijn erkend. Daarbij kijkt Menzis niet zo nauw, want daaronder vallen wel vijf acupunctuurclubs, 24 alternatief-psychologische clubs, zeven antroposofische clubs, drie homeopathische verenigingen, 30 clubs van natuurgenezers en negen verenigingen van 'krakers'. Tot de meer curieuze erkende beroepsverenigingen behoren de malvatherapeuten, de marcostherapeuten en de genezers van de bio-energetische analyse.

Vlak ook de antroposofen van de meridiaan-
kleurentherapie, de mesologen, de reflexzone
therapeuten en de paranormale praktizijns niet
uit: alle erkend door Menzis. Als klap op de
vuurpijl zien we twee clubs van cranio-sacraal-
therapeuten en orthomanele genezers: ook zij
zijn erkend. Kennelijk wordt er bij Menzis geen
krant gelezen of speelt – waarschijnlijk – bij
het binnenhalen van klanten cynisme de hoofd-
rol, ondanks alle mooie woorden van directeur
Roger van Boxtel in de folders. Geld stinkt im-
mers niet.

**Roger van Boxtel,
CEO Menzis**

MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bevordert de kwakzalverij in de diergeneeskunde door:

1. niet in te grijpen bij wettelijk onbevoegde uitoefening van de diergeneeskunde door alternatieve behandelaars
2. stimulering van de toepassing van niet-effectieve behandelwijzen

Ad 1) Reeds in 2003 heeft de VtdK er bij de hoogste veterinaire ambtenaar (*Chief Veterinary Officer-CVO*) vergeefs op aangedrongen om actie te ondernemen tegen de onbevoegde uitoefening van de diergeneeskunde door op HBO-niveau opgeleide behandelaars. De Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde heeft bij het Ministerie van LNV ook bot gevangen ten aanzien van de onbevoegde uitoefening van de diergeneeskunde door niet-dierenartsen. Bij het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap is evenmin gehoor gevonden.

**Gerda Verburg, mi-
nister voor alterna-
tieve geneeswijzen**

De opleiding van behandelaars van dieren volgens zogenoemde natuurgeneeskundige beginselen omvat onder meer homeopathie, fytotherapie, Bach-bloesemtherapie en aromatherapie. Deze behandelingen zijn niet gebaseerd op hedendaagse wetenschappelijke inzichten. De natuurbehandelaars hebben onvoldoende kennis van de diergeneeskunde om verantwoord te kunnen diagnosticeren en behandelen. Bovendien zijn behandelingen van dieren volgens de Wet op de Uitoefening van de Diergeneeskunde (WUD) voorbehouden aan dierenartsen. Het antwoord van de CVO was dat het iedereen vrij staat een opleiding aan te bieden, maar dat het onbevoegd uitoefenen van de diergeneeskunde streng aangepakt zou worden. Tot op heden is dat niet gebeurd.

Ad 2) Ondanks afwezigheid van bewijs voor effectiviteit heeft de Minister van LNV toegezegd de regelgeving voor alternatieve vormen van diergeneeskunde te willen versoepelen en alternatieve behandelmethoden te zullen stimuleren

door het financieren van onderzoek ernaar.

Dit voornemen van de Minister is gebaseerd op het eindrapport van het Fyto-V project (RIKILT Rapport 2008.10; <http://library.wur.nl/WebQuery/edepot/3489>; <http://www.rikilt.wur.nl/NL/publicaties/Rapporten/Fyto+V/>). Dit is een rapport van een op verzoek van het kennisnetwerk Bioconnect en de deelnemende biologische ondernemers door het ministerie van LNV geïnitieerd onderzoek. Het project is uitgevoerd door het RIKILT (onderdeel van de *Animal Science Group* van Wageningen Universiteit) in een samenwerkingsverband met de afdeling farmacologie van de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor Ethnobotanie en Zoofarmacognosie, het Louis Bolk Instituut en de Hogere Agrarische School (HAS) in Den Bosch. De voornaamste doelstelling was verwerving van kennis van werkzame kruidenpreparaten.

In het onderzoek is voor geen van de gebruikte kruidenpreparaten en bij geen van de onderzochte diergroepen (rund, varken, kip) een statistisch significant effect gezien..

Ondanks het ontbreken van bewijs voor effectiviteit heeft de Minister al vervolgstappen gezet om 'onnodige juridische belemmeringen [sic] weg te nemen (bedoeld wordt: om de verdere toepassing van kruidenpreparaten mogelijk te maken)' en het onderwijs over het gebruik van kruidenpreparaten te stimuleren. Een van de nevenresultaten van de studie is een onderwijsmodule over kruidengeneeskunde voor de Hogere Agrarische School te 's-Hertogenbosch. Bij lezing van de inhoud van deze onderwijsmodule blijkt het te gaan om de vier-elementenleer en om bijgelovige opvattingen uit lang vervlogen tijden. Met de verspreiding van dergelijke folklore wordt ernstig afbreuk gedaan aan de ministeriële geloofwaardigheid en wordt de reputatie van de onderzoeksinstituten geschaad.

SAXION NEXT

Saxion Next, de particuliere tak van de Saxion Hogeschool, heeft vorig jaar de Academie voor Natuurgeneeskunde Hilversum (ANH) overgenomen, compleet met studenten. Het personeel en de bedrijfsvoering gingen per 1 januari 2010 ook over naar deze particuliere tak van de hogeschool. De ANH is de oudste academie voor natuur-

geneeskunde in Nederland en verzorgt sinds 1977 opleidingen in de complementaire en alternatieve geneeskunde. Het nieuwe curriculum voor de zesjarige deeltijdopleiding is al op 29 augustus van dit jaar ingegaan, voornog op de ANH-locatie te Utrecht. Onder de naam *Complementary Alternative Medicine* (CAM) biedt de instelling studierichtingen aan op het gebied van fytotherapie (kruidengeneeskunde), homeopathie en acupunctuur. Per 2010 start een vierjarige fulltime opleiding te Deventer; het collegegeld bedraagt € 3.450,- per jaar. 'De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk)', aldus de gelikte wervingsfolder. 'Wat belangrijk is, is dat studenten die nu deze opleiding (gaan) volgen, aan het eind van de rit een hbo-getuigschrift ontvangen', vertelt Saxion Next-directeur Bernadette Lohuis. 'Voorheen ontvingen ze wel een getuigschrift van de instelling, maar straks maakt deze opleiding deel uit van het reguliere HBO-traject' en 'Afgestudeerden worden zonder ballotage aangenomen bij de Nederlandse Werkgroep van Praktizijns in de natuurlijke geneeskunst (NWP), de Nederlandse Vereniging van Klassiek Homeopaten (NVKH) en de Vereniging van Natuurgeneeskundig Therapeuten (VNT). Het docententeam van de ANH bestaat uit specialisten in hun vakgebied'.

In juni 2009 is de opleiding CAM gevisiteerd en beoordeeld door Hobéon Kenniscentrum ('Hét adviesbureau voor het hoger (beroeps)onderwijs, de BVE-sector en het bedrijfsleven. Praktisch, kundig en integer', aldus de website van de Hobéon Groep. Dat bezoek verliep naar tevredenheid; de opleiding werd op alle onderdelen positief beoordeeld. De verwachting van Lohuis is dan ook dat de opleiding binnenkort officieel wordt geaccrediteerd. Per 1 september 2010 is Saxion Next ook met een voltijdvariant in Deventer begonnen, de deeltijdvariant blijft op de huidige locatie in Utrecht. Deze opleiding klopt naïeve verpleegkundigen geld uit de zak, spiegelt hun een zelfstandige beroepsbeoefening voor en is kenmerkend voor de drang van HBO-opleidingen om zoveel mogelijk studenten te werven, onverschillig of dat op een ethisch verantwoorde wijze gebeurt of niet. Marktwerking in het onder-

wijs heeft zo zijn keerzijden. Saxion Next laat dat wel heel duidelijk zien, want deze instelling verdoezelt het feit dat erkenning van rijkswege van dit zogenaamde HBO-diploma er natuurlijk nooit komt.

SNEIJDER

Wesley Sneijder wordt tezamen met tv-presentatrice Yolande Cabau van Kasbergen genomineerd wegens hun aanbeveling van de *Power Balance* armband. Zij wisten diverse leden van het Nederlands elftal over te halen deze armband te dragen (een model dat niet in Nederland verkocht wordt). Op dinsdag 6 juli 2010 had EenVandaag er een kritiekloos commentaar op, diezelfde avond won Nederland in de halve finale van Uruguay en de volgende dag lag *Privé* in de schappen met als omslagverhaal 'Oranje's bijgeloof'. Op vrijdag 9 juli stond in de krant hoe opgetogen de importeur van deze armband was over de gestegen omzet. Sindsdien is de belangstelling voor dit artikel groot gebleven, hetgeen blijkt uit de aanhoudende grote belangstelling voor het desbetreffende artikel op de website van de VtdK en uit frequent opbellende journalisten. Dat Nederland in de finale van Spanje verloor, en dan nog wel met spel dat niet bepaald een exquisite balans deed vermoeden, maakte al lang niets uit. Vier spelers droegen tijdens die finale het *Power Balance* armbandje! Men zou kunnen denken dat deze armband weinig te maken heeft met onwetenschappelijke genezingspretenties. Hij wordt aan de man gebracht in sportwinkels, meer in het bijzonder in winkels voor golf-, fiets- en windsurfsport. De reclame is echter van hetzelfde soort ontstellende onzinnigheid waarmee bioresonantietherapie en elektroacupunctuur wordt aangeprezen, met verwijzingen naar geheimzinnige 'frequenties, energieën en krachtvelden'. De zogeheten spiertesten (een serie flauwe goocheltrucs) zijn hetzelfde soort tests die op grote schaal worden gebruikt om diagnoses van niet-bestaande ziekten te stellen en angstige zieken te overtuigen van de waarde van nepbehandelingen. Als het echtpaar Sneijder-Cabau medaillonnetjes had aanbevolen waar hun ploeggenoten een haarlokje van een geliefde in moesten stoppen zou het slechts een soort bijgeloof zijn geweest, maar zou het minder op de weg van de VtdK gelegen hebben om daar opmerkingen over te

maken. Maar nu zij zich als 'Bekende Nederlanders' vierkant opstellen achter precies het soort reclame waarmee zieken worden bedrogen, hebben zij – wellicht onbedoeld – de kwakzalverij met spiertesten (de toegepaste kinesiologie), armbandjes, zooltjes, scapuliertjes, genezende stenen en andere amuletten sterker bevorderd dan de circa dertig alternatieve artsen en de ontelbare lager geschoolde kwakzalvers samen die zich ook aan deze onzin bezondigen.

TRIODOS BANK

Vaak is de werkelijkheid bij nadere beschouwing anders dan gedacht. Het lijkt allemaal zo sympathiek: Triodos Bank heeft bij haar oprichting in 1980 gekozen voor een transparant, eenduidig bankmodel waarbij spaargeld wordt ingezet voor kredietverlening aan duurzame ondernemingen. Met vestigingen in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en een agentschap in Duitsland heeft Triodos Bank 200.000 klanten en 9.500 kredieten in portefeuille. Triodos Bank is onlangs verkozen tot de duurzaamste bank ter wereld tijdens de jaarlijkse *International Sustainable Banking Conference* in Londen. Wie kan daar nu tegen zijn?

De sympathie verdwijnt echter geheel als duidelijk wordt welke investeringen met het ingelegde spaargeld worden gedaan in de gezondheidszorg. De antroposofie blijkt sterk oververtegenwoordigd. Geïnvesteed wordt onder meer in Weleda (producent van antroposofische en homeopathische geneesmiddelen), in diverse antroposofische gezondheidscentra (therapeutica), in het Rudolf Steiner verpleeghuis in Den Haag, in Stichting Widar Beheer (beheert onroerend goed voor antroposofische huisartsen en therapeuten), in zorggroep Chiara Sofia ('... een harmonieuze verbinding van inzichten van zowel Oosterse en Westerse wijsheden en psychologische modellen...') en zo kunnen we nog even verder gaan. Op agrarisch gebied heeft de Triodos Bank nauwe banden met het Louis Bolk Instituut. Dit houdt zich bezig met onderzoek op het terrein van de (biologische) landbouw, geneeskunde en voeding op antroposofische grondslag.

Wilt u geld schenken aan duurzame initiatieven op het gebied van biologische landbouw, dierenwelzijn, ontwikkelingssamenwerking of duurzame energie? Dan is er gelukkig de *Triodo*

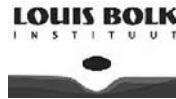
dos Foundation. Deze stichting, onder toezicht van de bank, beheert schenkingen en verricht donaties aan duurzame initiatieven. Haar doel is bij te dragen aan maatschappelijke vernieuwing door bewuste omgang met geld. Verdrietig genoeg komt uw geld onder meer terecht bij het valideringsonderzoek voor antroposofische gezondheidszorg (Hogeschool Leiden, lectoraat antroposofische gezondheidszorg), het Heilpedagogisch Centrum Matoekoe in Suriname (javel, met therapeuticum volgens Steiner) of bij de Europese Alliantie voor Toegepaste Antroposofie. Rondt schrijnend zijn de donaties van de *Triodos Foundation* die alternatieve geneeswijzen in arme landen bevorderen. Zo is in 2008 geld gegeven aan Homeopaten zonder Grenzen, voor een opleiding homeopathie in Kenia. Bonneux sprak in *Medisch Contact* van 8 april 2009 terecht van 'Misdadige hulp' en wees erop dat een aanval van malaria tropica een kans van één procent op overlijden met zich meebrengt. Dit percentage is nog hoger bij zwangeren en kinderen. Toch werden 150 geslaagde cursisten letterlijk en figuurlijk het bos in gestuurd met hun doosje homeopathische medicijnen om 'ongevallen, brandwonden, hersenvliesontsteking en koortsen' te behandelen (jaarverslag HzG). De duurzaamheid van mensenlevens in Afrika staat kennelijk niet hoog in het vaandel bij Triodos Bank. In 2009 is de herbouw van een acupunctuurkliniek in Indonesië door de *Triodos Foundation* financieel ondersteund.

Triodos gebruikt in de communicatie met potentiële en bestaande klanten het woord duurzaam. Dat doen ze goed, wat blijkt uit de finaleplaats van de *Marketing Excellence Award 09* in de categorie maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat doen ze zó goed dat met het geld van vele argeloze spaarders onder meer alternatieve geneeswijzen en met name het antroposofische gedachtegoed worden bevorderd. Er zijn organisaties die om minder goede redenen de Kackadorisprijs hebben gekregen.

WAGENINGEN UNIVERSITEIT EN RESEARCH CENTRUM

In 2003 is in Wageningen de leerstoel biologische landbouw opgeheven. Vanwege de hardnekkigheid waarmee sommige onderzoekers van Wageningen Universiteit en Research Centrum onderzoek blijven doen naar homeopathi-

sche behandelingen wordt de WUR wederom genomineerd voor de Meester Kackadorisprijs. In 2006 werd deze instelling al genomineerd vanwege een onderzoek naar homeopathie bij kalverdiarree, dat werd uitgevoerd in het Bioveem samenwerkingsproject van 17 biologische melkveehouders, het Louis Bolk Instituut, de *Animal Sciences Group/Veehouderij* en DLV adviesgroep n.v.

De in 2010 verschenen publicatie van o.a. Camerlingh en Lantinga van de leerstoelgroep biologische landbouwsystemen van WUR over homeopathische middelen als vervanging van antibiotica bij varkens is aanleiding WUR wederom te nomineren (Camerlink I, Ellinger L, and Lantinga EA. Homeopathy as replacement to antibiotics in the case of *Escherichia coli* diarrhoea in neonatal pigs. *Homeopathy* (2010) 99:57-62).

Het mag opmerkelijk heten dat deze twee rapportages als lofzangen op de homeopathie zijn geschreven, in een tijd dat wereldwijd ook in de diergeneeskunde het besef is doorgedrongen dat homeopathische behandelingen niet werkzaam zijn. Bovendien is de toepassing van homeopathische middelen strijdig met de diergeneeskundige ethiek en de wetenschap. De ogenschijnlijk positieve resultaten uit beide onderzoeken moeten worden toegeschreven aan kwalitatief slecht onderzoek.

Naast het feit dat beide onderzoeken methodologische tekortkomingen hebben is de belangrijkste kritiek dat er publieke middelen worden verkwanseld met onderzoek naar wetenschappelijk gezien niet plausible behandelmethode. Vanwege de lage *a priori* waarschijnlijkheid van de effectiviteit van homeopathie zal zelfs bij significante resultaten van een methodologisch goed uitgevoerde studie de *a posteriori* waarschijnlijkheid van een positief effect laag zijn.

Het kan voorkomen dat individuele onderzoekers het spoor bijster raken, maar dat een onderzoekinstelling als de WUR zich anno 2010 nog bezighoudt met onzinnig onderzoek naar het effect van homeopathisch verdunde middelen is onbegrijpelijk. Het vertrouwen in de wetenschap en haar instituties wordt op deze manier sterk aangetast. Onderzoeksbeoorde-

lingscommissies zouden kritischer moeten kijken naar de aard van het onderzoek dat onder hun verantwoordelijkheid wordt uitgevoerd.

Het zou goed zijn als de WUR met betrekking tot onderzoek naar homeopathische behandelingen – evenals de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde en de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht dat hebben gedaan – een aan de huidige inzichten aangepast standpunt innam en dit aan haar medewerkers zou meedelen.

WEBSITE WWW.THERAPEUTVINDEN.NL

Op deze uitstekend ingerichte en onderhouden website zijn zonder problemen namen en adressen vinden van therapeuten op het gebied van chatmailtherapie, chakrathherapie, craniosacraaltherapie, *conversational hypnotherapy*, hypnotherapie, innerlijke kindtherapie, integratieve hypnotherapie, integratieve kindertherapie, neuro-emotionele integratie, NLP, orthomoleculaire geneeskunde, regressietherapie, reïncarnatietherapie en spirituele therapie. De behandelaars betalen zes tot acht cent per dag voor vermelding op de website. Doorklikken naar de website van al deze therapeuten waar zij zichzelf aanprijzen met de vele soorten therapie die zij beheersen, is zo gebeurd. Het is niet ongebruikelijk dat therapeuten tien tot twintig vormen van therapie beheersen, de zogenaamde multitalenten. Sommigen vermelden dat hun behandeling (gedeeltelijk) kan worden vergoed door ziektekostenverzekering. De plattegrondjes helpen bij het vlot vinden van het praktijkadres van de gewenste behandelaar.

De therapeuten vermelden vaak, maar niet altijd, hun genoten opleidingen, behaalde diploma's en lidmaatschap van beroepsverenigingen. Een kleine bloemlezing van de genoten opleidingen: *Bachelor and Master Psychodidact* (Den Bosch), *Conversational Hypnotherapy*, Genogram, Kernkwadranten, NLP Practitioner, Opleiding tot *Psychosomatic Coach*, Post HBO-opleiding integratieve psycho-hypnotherapie, Psycho- en Hypnotherapie.

Bij diploma's komen we onder andere tegen: Enneagram Integratiekunde en Enneagram Integratiekunde Plus, Holistisch Therapeut, Hypnotherapie, Integraal Hypnotherapeut

Trots noemt men lidmaatschap van beroepsverenigingen zoals: NBVH: Nederlandse BeroepsVereniging Van Hypnotherapeuten, NVVT: Nederlandse Vereniging Voor Transformatiewerk, VIV: Vereniging Integrale Vitaliteitskunde, VVTIV: Vlaamse Vereniging van Therapeuten in de Interactionele Vormgeving. Velen zijn echter geen lid van een beroepsvereniging.

Er is een boekenrubriek waar boekwerken zoals *Het Helend Hart* en *Om Gegronde Redenen: Antroposofie Hier en Nu* worden aangeprezen.

Tot slot is er een link naar een postorderbedrijf waar middelen zoals de *Recuperation-Recovery-Shake* en Co-enzym Q10 capsules besteld kunnen worden, evenals waterfilters om vervuilingen uit het drinkwater te verwijderen.

De website voldoet hiermee aan het gestelde criterium van instelling of organisatie die kwakzalverij bevordert en verdient het om voorgedragen te worden voor de Meester Kackadoris-prijs 2010. ■